

Elif UZUN

**Uluslararası Hukukta
Andlaşmaların Esaslı İhlâl
Nedeniyle Sona Erdirilmesi ve
Askıya Alınması**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

ESASLI İHLÂL

1.1. İhlâl ve Esaslı İhlâl Ayırımının Gelişimi	11
1.1.1. Uluslararası Hukuk Komisyonu Öncesi Literatür. 11	
1.1.2. Uluslararası Hukuk Komisyonu'nda Esaslı İhlâl ... 17	
1.1.2.1. Raportör Gerald Fitzmaurice.....	18
1.1.2.2. Raportör Sir Humphrey Waldock	20
1.1.2.3. UHK Taslak Maddeleri.....	24
1.1.2.4. Viyana Andlaşmalar Hukuku Konferansı ve Nihai Metin	25
1.2. VAHS'ye Göre Esaslı İhlâl Oluşturan Durumlar	27
1.2.1. Andlaşmanın Viyana Sözleşmesi'nin yaptırım öngörmediği türden inkârı	27
1.2.2. Andlaşmanın konu veya amacının gerçekleşmesi açısından aslî nitelikteki bir hükmünün ihlâli	32

1.2.2.1. Konu ve amaç	32
1.2.2.2. Aslı nitelikteki hüküm	41
1.2.2.3. İhlâlin ağırlığı	44
1.3. İhlâl	48
1.3.1. İhlâl eylemi	48
1.3.2. İhlâlın Sahibi	54
1.3.2.1. Doğrudan devlete ait eylemler	55
1.3.2.2. Dolaylı olarak devlete ait eylemler	58
1.3.2.3. Devletin bilgisi, rızası veya kontrolü dahilindeki eylemler	59
1.3.2.4. Ayaklanma ve iç savaş durumunda sorumluluk	60
1.3.2.5. Bir başka devletin eylemleriyle ilişkili sorumluluk	61
1.3.2.6. Devletin kendisine ait olmayan bir eylemi sahiplenmesi ve kabul etmesi	62
1.3.3. Zarar ve İhlâl	62
1.4. ‘Köklü İhlâl’	65
1.5. Esaslı İhlâlın Sonuçları	67
1.5.1. Uluslararası Sorumluluk	67
1.5.2. Zarar Gören Taraf	70
1.5.3. İhlâli Takiben Başvurulabilecek Yollar	74

İkinci Bölüm

ANDLAŞMANIN ESASLI İHLÂL NEDENİYLE SONA ERDİRİLMESİ VEYA ASKIYA ALINMASI

2.1. Andlaşmaların Esaslı İhlâl Nedeniyle Sona Erdirilebilmesi veya Askıya Alınabilmesi İlkesinin Gelişimi ve Kodifikasyon	81
2.1.1. UHK Öncesi Literatür	81

2.1.2. UHK'de Askıya Alma ve Sona Erdirme	84
2.1.2.1. Raportör Gerald Fitzmaurice	84
2.1.2.2. Raportör Sir Humphrey Waldock	86
2.1.2.3. UHK Taslak Maddeleri	89
2.1.2.4. Viyana Andlaşmalar Hukuku Konferansı ve Nihai Metin	92
2.2. VAHS md. 60'ın Genel Özellikleri	95
2.3. İki Taraflı Andlaşmalar	97
2.4. Çok Taraflı Andlaşmalar	99
2.4.1. VAHS md. 60(2)(a): Andlaşmayı sona erdirmeye veya askıya alma hakkı	100
2.4.2. Andlaşmayı askıya almak için esaslı ihlâlci başvurma hakkı	103
2.4.2.1. VAHS md. 60(2)(b): İhlâlden özel olarak etkilenen tarafın hakları	103
2.4.2.2. VAHS md. 60(2)(c): Bölünmeye müsait olmayan andlaşmalarda ihlâlci Devlet dışındaki tarafların hakları	107
2.5. Kısmî sona erdirmeye veya kısmî askıya alma	108

Üçüncü Bölüm

VAHS MADDE 60'IN KOŞUL VE SINIRLARI

3.1. İhlâl	115
3.2. Andlaşmanın Türü	120
3.2.1. İki taraflı ve çok taraflı andlaşmalar	120
3.2.2. İnsancıl nitelikteki andlaşmalar	122
3.3. Orantılılık	132
3.4. Süre	135
3.5. Hakkın kaybedilmesi	137

3.6. Hakkı kullanmak isteyen Devletin kusuru	140
--	-----

Dördüncü Bölüm

UYGULAMA VE USUL

4.1. Bir koşul olarak esaslı ihlâlin belirlenmesi	143
4.2. Sona Erdirme ve Askıya Almada İzlenecek Usul	146
4.2.1. Bildirim	147
4.2.2. Bildirime itiraz	152
4.2.3. Bildirim yapılmaması	153
4.2.4. Bildirimin andlaşmaya etkisi	154
4.2.5. Sona erdirme veya askıya alma beyanı	155
4.3. Uyuşmazlık Çözümü.....	158

Beşinci Bölüm

SONA ERDİRMEİN VE ASKIYA ALMANIN SONUÇLARI

5.1. Andlaşmanın sona ermiş veya askıya alınmış olmasının ortak sonuçları.....	163
5.1.1. Andlaşmanın yargısal çözüm hükümlerine etkisi.....	163
5.1.2. Andlaşmadan bağımsız yükümlülüklerin devamı	165
5.2. Andlaşmanın Sona Erdirilmesinin Sonuçları	167
5.3. Andlaşmanın Askıya Alınmasının Sonuçları	172
SONUÇ	177
KAYNAKÇA	187